

ARKKOL.O.S. 297/4.12.2006

M

HAUSJÄRVI VANTAA HOKANMÄKI

Röykkiöalueen tarkastus 18.8.2006

FM Juha Ruohonen
Riihimäen kaupunginmuseo

Hausjärvi Vantaa Hokanmäki

tarkastuksen kohde:

röykkiöt > viljelyröykkiöt (?)

kohteen ajoitus:

historiallinen (1800-1900-l)

Sijaintitiedot:

Kunta: Hausjärvi

Kylä: Vantaa

Kohde: Hokanmäki

Rek.nro: 4:14

Peruskartta:

2044 06 HIKIÄ (2000)

Keskipisteen koordinaatit (KKJ2):

X = 6731 816

Y = 2555 042

Z = 107,5-110

Kohteen kuvaus

Perjantaina 18.8.2006 allekirjoittanut kävi tarkastamassa Hausjärvellä malminetsijä Juha Sileniuksen (os. Karkkulantie 502 B, 16300 Orimattila. p. 03-7781215) edellispäivänä ilmoittaman kiviröykkiöalueen Hausjärven Vantaan kylän Nyryn Hokanmäellä. Tarkastushetkellä paikalla oli kohteesta ilmoittaneen Juha Sileniuksen lisäksi edellisen naapuri Jouko Rajala.

Paikka sijaitsee noin 10 km Hausjärven kirkosta eteläkaakkoon Hausjärven ja Hyvinkään rajan tuntumassa, noin 1,2 km Hyvinkään rajasta pohjoiseen Mustasuon itäpuolella. Noin 600 m Kuruntien ja Nyryntien risteyksestä koilliseen, Nyryntien pohjoispuolella on avohakkuualue, jossa epämääräiset kivirauniot sijaitsevat.

Tiehen rajoittuva hakkuualue on kooltaan arviolta noin 200 x 150 metriä. Maasto on alueella suhteellisen tasaista, mutta aukean keskiosassa sijaitsee hieman ympäristöään korkeammalle kohoava pienehkö kumpu tai harjanne, johon oli jätetty kasvamaan muutama kookas koivu. Avohakkuualueelle on muutoin istutettu kuusta. Hakkuuaukean itäosasta on puusto korjattu aikaisemmin; tällä alueella kasvoi mm. pihlajaa ja muita lehtipuita. Aluskasvillisuutena raiviolla kasvoi erityisesti heinäkasveja, horsmaa, saniaista ja vadelmaa. Metsä hakkuualueen ulkopuolella on havupuuvältaista.

Alueen vallitseva maaperä on moreeni. Siellä täällä oli havaittavissa isohkoja maakiviä. Metsäkoneen jäljiltä maaperä oli erityisesti ajourien kohdalta auki, joten havaintojen teko näiltä osin oli vaivatonta.

Hakkuuaukealla löytyi tarkastuksen yhteydessä toistakymmentä erikokoista kivirauniota tai -kasaa. Suurin osa näistä havaittiin maaston rikkonaisista kohdista: erityisesti ajourien kohdilta turve- ja humuskerrokset olivat tuhoutuneet kasojen päältä. Kasat sijaitsivat toisiinsa nähden vaihtelevasti useiden metrien tai useiden kymmenien etäisyydellä toisistaan ilman havaittavaa järjestystä.

Kiviraunioiden halkaisija vaihteli alle metristä muutamiin metreihin. Kasojen muoto ei ollut säännöllinen, vaan vaihteli pyöreästä soikeaan, tai oli osassa varsin epäsäännöllinen. Raunioiden korkeus vaihteli lähes maantasaisesta noin neljäänkymmeneen senttimetriin.

Suurin osa raunioista oli erittäin vaatimattomia. Kivikasat koostuivat puhtaasti noin 20-40 cm halkaisijaltaan olevista pyöreäköistä luonnonkivistä, eivätkä kasat olleet maansekaisia. Kivet eivät myöskään missään tarkastetussa rauniossa vaikuttaneet palaneilta. Kivikerrosten lukumäärä vaihteli yhdestä useampaan. Röykkiöt vaikuttivat suhteellisen nuorilta. Jonkin verran ikää kasoilla on kuitenkin ollut, sillä vahingoittumattomina suurinta osaa on peittänyt osin vahvakin sammal- ja humuskerros.

Ajoittavia löytöjä ei röykkiöistä pintapuolisen tarkastelun yhteydessä tehty. Nyryntien läheisyydessä sijaitsevassa röykkiössä havaittiin yksi posliiniastian palanen. Tien läheisissä kasoissa oli havaittavissa runsaasti vanhoja tiilenkappaleita. Paikalle oli tuotu jonkin verran myös varsin resenttiä rakennusjätettä. Maaston rikkonaisista kohdista havaittiin lähes koko alueella jonkin verran metsäpaloista tai kaskeamisesta peräisin olevaa hiiltä.

Alueen historiallista maankäyttöä tarkasteltiin vanhojen karttojen perusteella. Käytettävissä oli ns. Kuninkaan kartasto 1700-luvun lopulta (julk. Alanen & Kepsu 1989, s. 140), maanmittaushallituksen 1937 mittaama ja 1940 julkaisema topografinen kartta mk 1:20 000 (6730/40 24° 550/560 HIKIÄ) sekä nykyinen peruskartta (2044 06 HIKIÄ, 2000). Todennäköisesti hakkuualueen eteläpuolitse kulkeva tie on rakennettu 1800-luvun puolella. 1930-luvun kartoituksen perusteella tarkastetulla alueella on sijainnut metsän lisäksi niittyä sekä avomaata.

Alueelta havaittujen vaatimattomien kiviraunioiden tai -kasojen ulkonäkö viittaa todennäköisesti 1800-luvulle tai 1900-luvun alkuun. Myös aluetta kuvaava historiallinen kartta-aineisto vahvistaa käsitystä siitä, että kyseessä ovat todennäköisesti raivaustarkoituksessa kasatut kivirauniot. Tarkastuksen perusteella kohdetta ei ole syytä pitää kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Nyt tarkastetun hakkuuaukean ulkopuolella varsinkin pohjois- ja länsipuolen metsässä ja Nyryntien eteläpuolella saattaa olla vastaavanlaisia jäännöksiä.

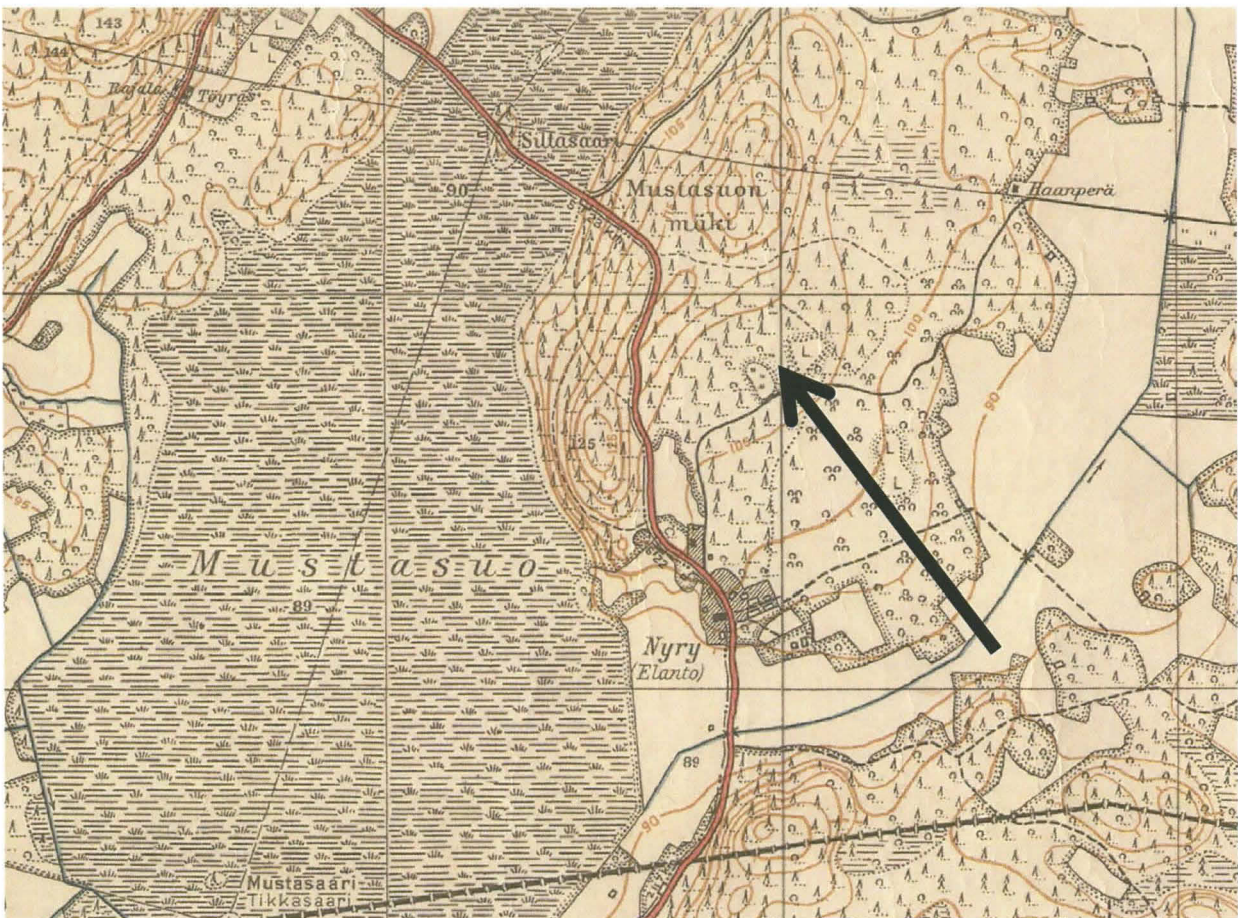
Riihimäellä 13.11.2006

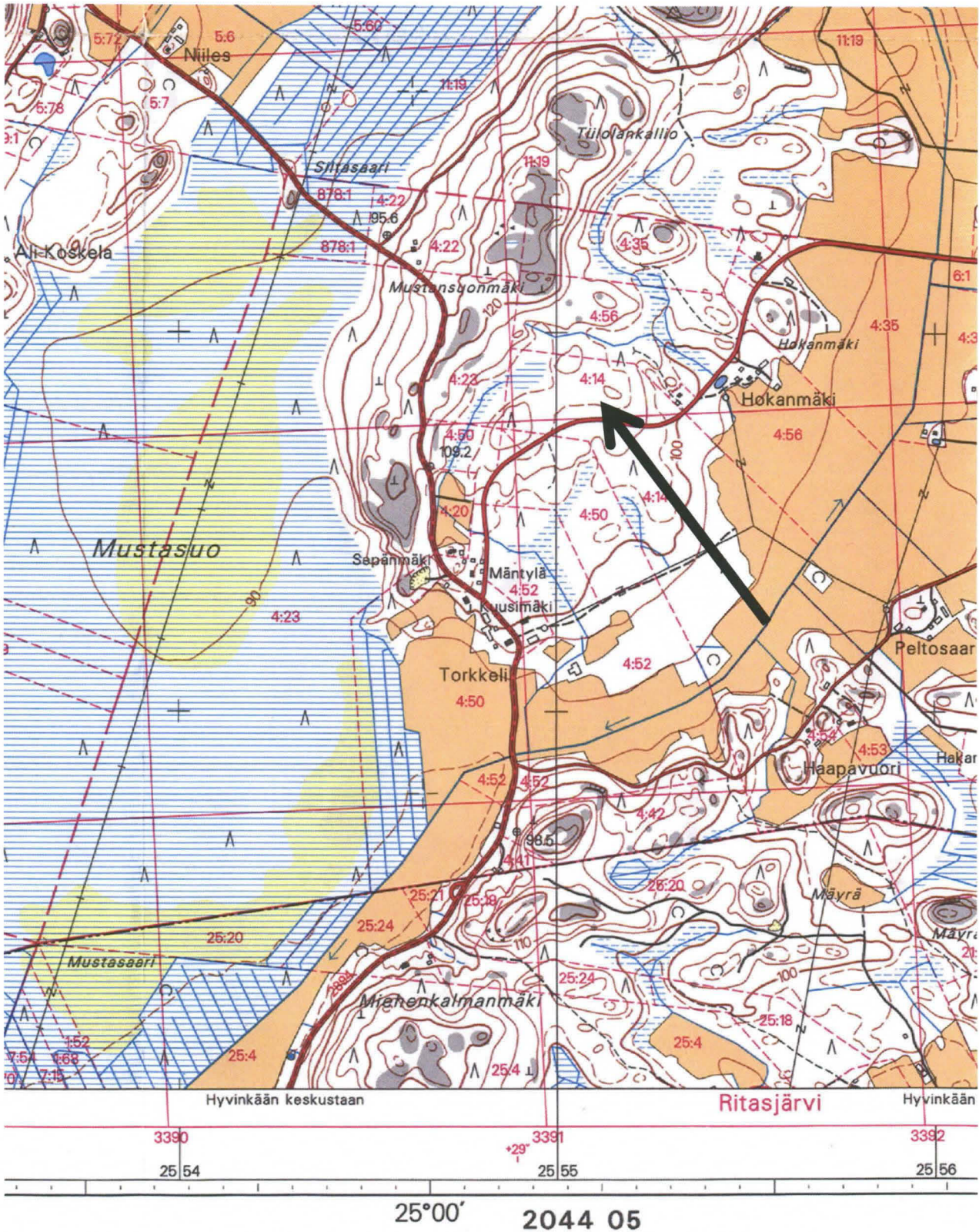
FM Juha Ruohonen

Kartta 1. Ote ns. Kuninkaan kartastosta (Alanen & Kepsu 1989:140). Mustasuo kuvan keskellä, tie Kurun kylästä etelään noudattaa nykyistä linjaa.

Kartta 2. Ote maanmittauslaitoksen topografisesta kartasta 6730/40 24° 550/560 HIKIÄ (mitattu 1937, painettu 1940).

Kartta 3. Ote peruskartasta 2044 06 HIKIÄ (2000). Tarkastetun alueen sijainti (keskipiste) osoitettu karttaan nuolella.

HAUSJÄRVI VANTAA HOKANMÄKI

Kuva 1. Metsäkoneen jäljiltä tuhoutunutta kivirauniota hakkuuaukealla.

Kuva 2. Vaatimaton, osin tuhoutunut kivikasa aukean laidalla.

Kuva 3. Kuvassa kohteesta ilmoituksen tehnyt malminetsijä Juha Silenius (vas.) ja Jouko Rajala.

Kuva 4. Osa raunioista on alueella jäänyt koskemattomiksi. Kuvassa vaatimaton kasvillisuuden peittämä kiviraunio.